

Vadász Lipót, volt országgyűlési képviselő, államtitkár. 1861. júl. 2-án született Kisvárdán. A budapesti egyetemen tanult s miután jogi doktorátust és ügyvédi oklevelet szerzett, szülővárosában nyitott ügyvédi irodát. Nagy képességei folytán nemcsak a megye legkiválóbb ügyvédje, hanem korán a városi és megyei közélet vezető tényezője lett. 1910-től

1918-ig országgyűlési képviselő volt és mint ilyen Tisza István legszűkebb baráti köréhez tartozott. Pártjának, a munkapártnak nagy szerepet játszó, egyik legtekintélyesebb tagja volt. Mint a parlament egyik legkitűnőbb szónoka, felszólalásai politikai eseményekként hatottak. Az 1912-i házzsabálmódo-

sító indítványt ő nyújtotta be és okolta meg s ezt utána „Lex Vadász“-nak nevezik. 1913-ban igazságügyi államtitkár lett Lukács László, majd Tisza István kabinetjében. Ebben a minőségben is jelentékeny alkotások fűződnek nevéhez, így elsősorban a sajtótörvény, a moratóriumi és csődönkívüli kényszeregyességekről szóló rendeletek, tevékeny részt vett továbbá a polgári törvénykönyv előkészítésében. A Tiszakormány bukása után, 1917-ben, vezérével együtt ellenzékbe ment, a forradalmak kitörése után pedig a politikai élettől visszavonult. 1921-ben ő tartotta a Tisza-émlékbeszédet, ami épp úgy, mint a többi beszédei, úgy tartalom, mint a gondolatok nemes, művészi formája tekintetében, mintaképei a magyar politikai szónoklatnak. Érdemei és hivatali eredményeinek elismerésül a Lipót-rend középkeresztjével, majd a

Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntettetett ki. Halála után jelentek meg „Beszédei“ (1925). Meghalt Budapesten, 1924 aug. 29-én.

Vadász Manó Mihály dr., ügyvéd. 1875-ben született Budapesten. Jogi tanulmányait Budapesten végezte és itt szerezte meg az ügyvédi oklevelet is. Az ügyvédi oklevél megszerzése után ügyvédi gyakorlatot folytatott és főleg szentszéki pereket vezetett, mint az esztergomi Szentszéknél bejegyzett ügyvéd. A budai politikai életben jelentős része van és a legutolsó választá-

sokon, habár mint képviselő nem is jelöltette magát, de az egységspárt vezetésében és irányításában tevékeny részt vett. A hadviseltek Nemzeti Szövetsége (Honsz) egyik diszelnökévé választotta. A kormányzó a közélet terén szerzett érdemei elismerésül 1927. évben a m. kir. kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki.

Vadnay Tibor dr. (*vadnai és sajóecsegi*), ny. államtitkár. 1869 máj. 17-én született Budapesten. Egyetemi tanulmányai végeztével Borsod vármegye szolgálatába lépett s a főjegyzői tiszttal emelkedett. Már akkor feltűnt a közigazgatás időszzerű kérdéseit tárgyaló cikkeivel. 1914-ben osztálytanácsosnak hívták meg a belügyminisztériumba, a vármegyei osztály élére. A háboru

folyamán a nagyszabású magyar-német csere-gyermeknyaraltatási akció lebonyolítását vezette, mint kormánybiztos. Akkor több, mint százezer gyermeket részesítettek a szükséges üdülésben. 1918-ban adta elő a „Magyar Jövő“ c. nagyszabású tanulmányában programját a háboruban kimerült ország helyreállításának eszközeiről. A proletáruralom alatt eltávolították állásából, azután pedig a vezetése alatt álló szociálpolitikai osztályok a népjóléti minisztériumba tétetvén át, ismét a megyei ügyek élére került, már mint miniszteri tanácsos, majd helyettes államtitkár. 1922-

ben a rossz termés miatt inségbe került mezőgazdasági munkások megsegítésére és munkához juttatására megindított kormányakciót vezetett sikerrel. 1928-ban, mint államtitkár vonult nyugalomba. Önállóan megjelent munkái: Tudományos és gyakorlati szocializmus; Magyar Jövő; A magyar hivatalos nyelv szabályai.

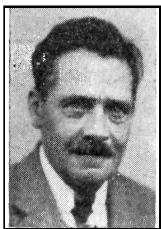
Vagyon Árpád, volt országgyűlési képviselő. 1876 dec. 2-án született Szenicen. Egyetemi tanulmányainak befejezése után mint tiszteletbeli aljegyző Nyitramegye szolgálatába állott, azután pedig egy évig a bábolnai állami gazdaság tisztviselője volt. A nyitramegyei Szenicen, birtokán gazdálkodott s a megye magyar társadalmának vezető tagja volt. A szabadelvűpárt feloszlásakor alakult Nemzeti Társaskör alapító tagjai között szerepelt. Az 1910-iki választásokon a szenicei kerület Hodzsa Milán nemzetiségi jelölttel szemben választotta meg.

Vajda-Vojvoda Sándor, volt országgyűlési képviselő. 1872 febr. 27-én született a szolnokdobokamegyei Alparét községben, ugyanaból a régi nemesi családból, amelyből Bobu és Leményi püspökök is származtak. Az elemi iskolát az unitáriusoknál, a gimnáziumot a brassói görögkeleti román főgimnáziumban, majd Besztercén a szász evangélikus főgimnáziumban végezte, ahol érettségit is tett. Azután Bécsbe ment az egyetemre és ott orvosi diplomát szerzett. A román nemzeti komitének 1897 óta tagja volt. Több elvtársával egyetemben az aktivitást propagálta a román nemzetiségi politikára nézve; az 1905-iki nagyszabású konferencián sikerült is álláspontjukat diadalra vinniök. Azonfelül, mint görögkatolikus vallású, annak az eszmének híve volt, hogy ha a katolikus autonómia létre jön, a román görögkatolikusok térjenek át mindnyájan azonnal a görögkeleti vallásra. 1906-ban a magyarigeni, 1910-ben pedig az alsóárpási kerület választotta meg nemzetiségi programmal. A nemzetiségeket érdeklő kulturális és gazdasági kérdések vitáiban minden felszólalása egy-egy botrányt provokált a Házban s az 1907-es iskolajavaslatok tárgyalásakor, olyan sértő volt a beszéde, hogy fel-

szólalása után a Ház hosszabb időre kizárta üléseiből. 1918 októberében ő tette azt a deklarációt, melyben az erdélyi románok nevében kimondta, hogy a wilsoni-elvek értelmében maguk veszik kezükbe sorsukat s tagadják a magyar kormányt. Azt a jogát, hogy őket képviselhesse. Nagy része volt a gyulafehérvári határozatok végleges megszövegezésében is. 1919 óta vezető szerepet tölt be a román politikában s ismételtelen volt miniszter, jelenleg is tagja Maniu Gyula kormányának.

Valentsik Ferenc, volt országgyűlési képviselő. 1870-ben született Székelyudvarhelyen. 1896-ban Székelyudvarhelyen ügyvédi irodát nyitott, 1907-ben városi tiszti főügyész, 1908-ban a vármegye tiszti főügyésze lett. Mint főügyész a vármegyei életben tevékenyen részt vett és 1908-ban időközi választáson történt képviselővé való megválasztása után ez állásában nyugdíjazták. Székelyudvarhely városi választókerület az 1910-iki általános választások alkalmával ismét képviselőjévé választotta.

Vanczák János, országgyűlési képviselő. 1870-ben született Budapesten. Az elemi iskola elvégzése után lakatosinas lett s felszabadulása után 1890-ben külföldi vándoruttra ment, hogy szakmai képzettségét gyarapítsa. Három év múlva visszatért s ekkor kapcsolódott bele a munkásmozgalmába. 1899-ben a Budapesti Egyesült Lakatosipartestület betegsegélyező pénztárának

tisztviselője lett, 1904-ben pedig a Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetsége titkárrá választotta meg. 1920-ban a párt vezetősége a Népszava főszerkesztői állásába hívta meg, amely tiszteétől 1926 végén vált meg. Széleskörű publicisztikai tevékenységet fejtett ki a szociáldemokrata irodalom terén, ezenkívül több novellája, verses kötete és fordítása is megjelent. Mint a Népszava felelős szerkesztője, a sajtóperekben leginkább ő vállalta a felelősséget s így sajtóperbüntetései rendkívül elszaporodtak. Kezdetől fogva tagja a

Szakszervezeti Tanácsnak és a párt vezetőségének. Mint szövetségi titkár tagja volt a Vas- és Fémmunkások Nemzetközi Szövetsége végrehajtóbizottságának és a külföldi munkáskongresszusok alkalmával több ízben képviselte a magyar munkásságot. A második nemzetgyűlésben a főváros déli lajstromos kerületét képviselte. Az országgyűlésben is a déli kerületet képviseli.

Várady Gyula, volt országgyűlési képviselő. 1853-ban született a beregmegyei Gulácson. Középiskoláit Sárospatakon, Budapesten és Maramaroszigeten, a jogot pedig Eperjesen végezte. Több évig volt Beregmegye legnagyobb pénzügyintézetének vezérigazgatója és az intézetnek jogtanácsosa. Az 1910-iki általános választások alkalmával a munkácsi kerület nemzeti munkapárti programmal képviselőjévé választotta. Meghalt 1917 december 12-én.

Várady-Borbély Zsigmond, volt országgyűlési képviselő. 1865 jan. 4-én született Szilágysomlyón. Jogi tanulmányokat végzett s tudori és ügyvédi

oklevelet szerzett, majd Nagyváradon mint gyakorló ügyvéd telepedett le. A város társadalmi életében tevékeny részt vett, de emellett nagy publicisztikai működést is fejtett ki. Több értekezése jelent meg önállóan: A párviadal el-

len; Londoni levelek, Szekularizáció; Ósök alkonya; A törvénytelen gyermek jogállása; stb. 1910-ben a bihari kerület választotta meg képviselővé. Meghalt 1914 jan. 4-én.

Várady L. Árpád dr., volt főrendiházi tag. 1865 jun. 18-án született Temesvárott. Teológiai tanulmányait Budapesten és Bécsben végezte, 1888-ban szentelték pappá. Előbb Temesváron volt, majd a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba osztották be. 1899-ben a csanádi székeskáptalan kanonokja, három év múlva sebencői c. püspök, 1905-ben min. tanácsos, 1911-ben győri püspök, 1914-ben pedig kalocsai érsek lett. A király a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki. A világháború alatt Kalocsán nagy áldozatokkal hatal-

mas rokkant telepet létesített. Meghalt Kalocsán, 1923 febr. 18-án.

Varga József dr., műegyetemi ny. r. tanár. 1891 febr. 8-án született Budapesten. 1912-ben a műegyetemen oklevelet szerzett. 1913-ban tanársegéddé nevezték ki és 1915-ben műszaki doktori oklevelet kapott. A háboru alatt a katonai hallgatók számára pótszemesztereket tartott. 1920-ban magántanárrá habilitáltak, 1923-ban pedig műegyetemi ny. rendes tanárrá nevezték ki a kémia-technológiai tanszékre. Az előadásokon kívül kutató munkálatokra helyezi a főszület és legelsősorban a dunántúli bauzítók cementtel való feldolgozásának kérdésével foglalkozott. Jelenleg a szénolaj és annak előállításai, nemesítési problémájával foglalkozik. Nagyobb önálló művei: Az ásványolajtermékek helyettesítése szénolajakkal és mesterséges uton előállított anyagokkal.

Vargha Ferenc dr., a felsőház tagja. 1858 nov. 26-án született Kecskeméten. Iskolai tanulmányai befejeztével kinevezték 1882-ben kassai törvényszéki joggyakornoknak, azután a gyulai, komáromi, budapesti törvényszék mellett lett alügyész, 1891-ben kecskeméti ügyész, 1893-ban a budapesti büntetőtörvényszéken bíró. 1896-ban berendelték az igazságügyminisztériumba, ahol a törvényelőkészítő izottságba került. Részt vett a bünvádi perrendtartás életbeléptetési munkájában, az esküdtzéki törvény előkészítésében, a büntető ügyviteli tervezet kidolgozásában. 1897-ben kapta meg az ítéltáblai bírói címet, 1900-ban pedig budapesti főügyész helyettesé nevezték ki. 1904-ben koronaügyész helyettes lett, 1912-ben kuriai tanácselnök, 1922-ben pedig koronaügyész. A legkiválóbb és legismertebb büntetőjogászok és jogi írók egyike. Korszakalkotó munkája a „Bünvádi perrendtartás magyarázata“, amelyet Balogh Jenővel és Edvi Illés Károllyal együtt írt, az „Észrevételek a Btk. novellájához“, az „Otthon védelme“, a „Gyermekkorban lévő bűnösök“, az „Eljárás esküdtbíróóság előtt“, az „Esküdtékek kézikönyve“, a „Bünvádi perrendtartás kézikönyve“, — amelyet Edvi Illés Károllyal együtt írt — a „Bünvádi perrendtartás perorvoslati rendszere“,

„A gyakorlati bíró és ügyvédi vizsgálat reformja“, a „Semmiségi panasz“, a „Kérdésfelvételek megtagadása az esküdtbírói eljárásban“, „Az esküdtzékek“, „Az izgatás pszichológiája“, „A tettes pszichológiája“, „A képviselők felelőtlensége“, „A bírói függetlenség“ stb.

Vargha Gábor dr. (szentpáli és balatonfüredi), országgyűlési képviselő. 1859-ben született Andrásfán, Vas vármegyében. Középkölköait Kőszegen, Sopronban és Szombathelyen

s egyetemi tanulmányait Budapesten végezte és itt szerezte meg az ügyvédi diplomát is. Szentgotthárdon 1888-ban nyitott ügyvédi irodát. Vas vármegye törvényhatósági és közigazgatási bizottsá-

gának tagja. Rendkívül élénk politikai, társadalmi és kulturális tevékenységet fejtett ki Vas vármegyében és Szentgotthárdon. A szentgotthárdi főgimnázium létesítése s a dohánygyár felépítése nevéhez fűződik. Megalapítója a járási kórházegyesületnek, melynek elnöke lett s melynek céljaira még békében 40.000 koronát gyűjtött. A parlamentbe először 1910-ben került, amikor a rumi kerület választotta meg munkapárti programmal. A hadiszolgáltatási és a kisajátítási törvényjavaslatnak ő volt az előadója. A legutóbbi választások alkalmával a szentgotthárdi kerületben a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt programjával választották meg.

Vargha Imre dr., államtitkár. 1876. febr. 26-án született Szolnokon. Jogi tanulmányait Budapesten elvégezván, 1894-ben a pénzügyminisztérium szolgál-

latába lépett. 1910-ben a közigazgatási bírósághoz osztották be tanácsjegyzőnek, később elnöki titkár, 1918-ban pedig közigazgatási bíró lett. 1921-ben pénzügyminiszteri államtitkárnak nevezték ki. Éveken át részt vett

az Adó- és Illetékügyi Szemle szerkesz-

tésében. Wekerle Sándor a háboru utolsó éveiben az illetéktörvények át-dolgozásával bízta meg. Az 1920. XI. törvénycikk indokolásával együtt teljesen az ő munkája. Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter megbízásából ő készítette a forgalmi adóról szóló 1921. évi XXXIX. törvénycikket, majd az egyenes adók és illetéktörvények reformjának munkálatait vezette. Munkássága elismeréséül magas kitüntetésekben részesült.

Várnai Dániel, országgyűlési képviselő. 1881-ben született Miskolcon. A középiskola négy alsó osztályának elvégzése után a betűszedés mesterségét tanulta s 1907-ig betűszedő volt. Katonai éveinek leszolgálása után a nyomdai munkások szokásos vándorutján bejárta Németországot, Belgiumot, Olaszországot és Franciaországot. Visszatérve, belépett a „Népszava“ szerkesztőségébe s ott politikai rovatvezető, később pedig helyettes szerkesztő lett. Amikor a „Szocializmus“ című folyóirat megindult, átvette annak szerkesztését. A szocialista irodalom mellett szépirodalommal is foglalkozik s már nyomdai munkás korában megjelent Hajnali Énekek című novelláskötete. Később a Sorsunk, Életünk, Háború és a Láz című regényeit, valamint novellagyűjteményeit bocsátotta közre. Tolsztoj, Turgenyev, Gogoly és Andrejev munkáiból több fordítása jelent meg. Tolsztoj „Szebasztopol“-ja elé hosszabb Tolsztoj-tanulmányt írt. A világháboruban Przemysl átadásakor orosz hadifogságba került. Három évet töltött Közép-Ázsiában, Turkesztánban s visszatérésekor bejárta Perzsia egy részét, a Kaukázust és Dél-Oroszországot is. A törvényhozásnak első ízben az 1922-ik évi választások alkalmával lett tagja, amikor a budapestkörnyéki lajstromos listán mint pótképviselő került be a második nemzetgyűlésbe. Az új országgyűlésben is a budapestkörnyéki kerületet képviseli. A Házban nemcsak a plénumban, hanem a bizottságokban is jelentős és figyelemre méltó munkát végez.

Varsányi Emil dr., felsőházi póttag. 1871 márc. 14-én született Kassán. Szülővárosában végezte a reáliskolát, majd

a budapesti József-műegyetem hallgatója lett. Eleinte a Ganz-gyárban s a Máv.-nál volt tisztviselő, majd a pesti hengermalom tisztviselője, műszaki vezetője, 1911-ben a Magyar Ruggyantagár mérnöke volt. Utóbb mérnöki irodát nyitott és a gyár-

ipar és élelmezési ipar irodalmi ismeretője lett. Igen sok tanulmánya jelent meg a szaklapokban. Az utóbbi időben az Első Gazdasági Gépgyár műszaki igazgatója volt. 1926 óta magángyakorlatot folytat. A József-műegyetemnek 1913 óta magántanára, 1922-ben pedig címzetes nyilvános rendkívüli tanárrá nevezték ki. 1901-ben adta ki „A takarékos kazánüzem“ című munkáját, mely állandóan használatban lévő kézikönyv. Érdemeiért 1923-ban megkapta a kormányfőtanácsosi címet.

Varsányi Gábor, volt nemzetgyűlési képviselő. 1865-ben született Dömsödön, kálvinista családból. Gimnáziumi tanulmányait Kunszenmiklóson és a pozsonyi liceumban végezte. A budapesti egyetemen hallgatott jogot s itt tett ügyvédi vizsgát s folytatott gyakorlatot is. Az ügyvédi diploma megszerzése óta birtokán gazdálkodik. Választókerületében sokáig volt a függetlenségi párt elnöke. Érdekes alakja volt a második nemzetgyűlésnek, aki sürün keltett közbeszólásaival hol vihart, hol derültséget. A szabadszállási kerület választotta meg egységspárti programmal nemzetgyűlési képviselővé.

Váry Albert dr. országgyűlési képviselő. 1875-ben született Makón. Középiskoláit a halasi református főgimnáziumban, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten végezte. 1903-ban ügyvédi vizsgát tett. Egy ideig ügyvédi gyakorlatot folytatott, de már 1904 őszén nagyváradi törvényeszkí jegyző, egy év múlva aradi albiró, majd nagyváradi alügyész lett. 1908-ban budapesti királyi ügyésszé nevezték ki.

Még mint fiatal jogász 1897-ben a budapesti „Egyetemi Kör“ elnöke volt. 1908-tól kezdődően, mint budapesti ügyész főleg sajtóperekben szerepelt az esküdtszék előtt. A háboru kitörése napjától a budapesti kir. ügyészség sajtóosztályának vezetője, háborus sajtócenzor lett. 1917-ben főügyészhelyettes, majd a sajtóbizottság elnökhelyettese és 1918 áprilistól mint főügyész helyettes a budapesti ügyészség vezetője volt. Mint a budapesti kir. ügyészség vezetője, 1918 október 31-én élete veszélyeztetése árán megakadályozta, hogy a tömeg a rabokat a budapesti törvényszéki fogházból kiszabadítsa. A proletárdiktatura alatt szolgálatot nem teljesített, hanem bujdosott. A diktatura bukása után a kommunisták bünvádi felelősségrevonását, mint főügyész, ő irányította. 1919 szeptemberében, mint a budapesti kir. ügyészség vezetője, kir. főügyész lett. 1920 októberében berendelték az igazságügyminisztériumba és 1921 novemberében koronaügyész helyettesessé nevezték ki. Azóta a törvényelőkészítő osztály tagjaként, az igazságügyminisztériumban teljesített szolgálatot. Számos társadalmi és szakegyesület tagja. Jogi lapokban igen sok cikke jelent meg. A Cserni-féle terrorista-perben elmondott vádbeszéde nyomtatásban is megjelent. „A vörösuralom áldozatai“ című munkája a kommunista uralom áldozatait sorolja fel a vonatkozó bírósági ítéletek és a hivatalos jelentések alapján. A szabadszállási választókerületben választották meg képviselővé egységespárti programmal.

Vasadi-Balogh György dr., országgyűlési képviselő. 1882-ben született Gyurón, Fejérmegyében. A középiskolát a kisujszállási református főgimnáziumban végezte el. A budapesti egyetemen tanári oklevelet szerzett és letette a bölcsész-doktorátust. Tanári oklevelének megszerzése után 1905-ben a mezőturi református főgimnázium földrajz-történelem szakos tanára lett. Másfél év után az államhoz került s Ceglédre, Szegedre s végül a budapesti III. kerületi főgimnáziumba nevezték ki tanárnak, majd 1926-ban ugyanennek az iskolának igazgatója lett. 1914-ben bevonult katonai szolgálatra és 44 hónapot töltött a

fronton. Mindkét *signum laudis* és a III. oszt. katonai érdemkereszt tulajdonosa. Számos szépirodalmi és tudományos munkája jelent meg; ezek: „Fejér vármegye közgazdasági helyzete“ (1904); „Való és kigondolt történetek“ (1906); „Ahol az ágyu szól“; „Kék vizetek mellett“; „Fegyverben“ című kötetei a háboru alatt jelentek meg. Feltűnést keltett a „Magyar Hegemónia“ című politikai és közgazdasági tanulmánya. Számos cikket irt a fővárosi és vidéki hírlapokba és a tudományos szakfolyóiratokba. Vezető szerepet visz a vármegye társadalmi és a református egyházmege életében. Számos társadalmi és szakegyesületnek tagja. Már az első nemzetgyűlésnek is tagja volt s a kisgazdapártban tekintélyes szerepet játszott. A második nemzetgyűlésben az egységespárt programjával képviselte a váli kerületet.

Vásárhelyi Dezső, volt nemzetgyűlési képviselő. 1871-ben született Aradon. Itt járt középiskolába, majd Magyaróvárott a gazdasági akadémiát végezte el, azóta birtokán gazdálkodott. 1906-ban a koalíció alatt a pécskai kerületben képviselővé választották függetlenségi programmal. Tagja volt a földmivelésügyi bizottságnak és a cselédtörvény tárgyalásánál, valamint a havasi legelők létesítéséről és a gazdasági népoktatásról szóló törvényjavaslatnál mint előadó működött. Képviselősege előtt és azóta is élénk részt vett Arad vármegye törvényhatósági életében. Az eleki kerületben egységespárti programmal kapott mandátumot, a második nemzetgyűlési képviselői választásokon. Meghalt 1923 máj. 24-én.

Vásáry József, a felsőház tagja. 1890 aug. 5-én született Debrecenben. 1912. évben szerezte meg a gazdasági oklevelet. Azóta részben Debrecen határában

fekvő saját birtokán, részben pedig bérleteken mintaszerű gazdálkodást folytat. Mint a Debreceni Gazdasági Egyesület és a Debrecen sz. kir. városi mezőgazdasági bizottság alelnöke, élénk részt vesz a debreceni

gazdatársadalmi mozgalmakban. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamarának rendes tagja, valamint tagja a kamara választmányának és számos szakosztályának is. A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara által az Orsz. Mezőgazdasági Kamara rendes tagjává választatott meg, amelynek szintén igazgatóválasztmányi tagja. Az Országos Mezőgazdasági Kamara választotta meg felsőházi póttagnak. Molnár János halála után, 1929 júniusban őt hívták be a felsőházba, mint rendes tagot.

Vasek Ernő dr., volt kormánybiztosfőispán. 1885 dec. 31-én született Óbecsén. Budapesten szerezte meg az ügyvédi diplomát, de emellett éveken át mint újságíró működött. A háború alatt frontszolgálatot teljesített és vitéz magatartásáért többször kitüntették. A proletárdiktatura idején ellenforradalmi cselekmények miatt letartóztaták és csak a kommün bukása után bocsátották szabadon. 1919 okt. 1-től 1920 júniusáig Szeged város kormánybiztos főispánja volt.

Vass János dr. (vajki), volt vallásügyi miniszter. 1873 máj. 4-én született Egerben. Budapesten avatták jogtudományi doktorrá. Rövid ideig ügyvédjelölt volt, később szolgabíró, majd főjegyző lett Heves vármegyében. A nemzeti ellenállás idején a vármegye tisztviselő karának egyik vezetője volt. A tüzrendészeti közigazgatás terén uttörő munkát végzett. 1912-ben a Szentpétervárott rendezett világkongresszuson előadást tartott Magyarország tüzrendészeti igazgatásáról. 1917-ben Heves vármegye főispánjává nevezték ki, majd ez állásáról lemondva, országgyűlési képviselő, később pedig közéleti képviselő lett. 1919 januárban vallásügyi miniszter lett, aki tárcáját kötötte a kötelező vallásoktatásnak az iskolákban való fenntartásához. Az egyik értekezleten a vele szemben táplált ellenszenv olyan erővel robbant ki a szélső szocialisták vezérlete alatt felvonult tömegből, hogy tetteleg is bántalmazták. A proletárdiktatura alatt az elsők között volt, akiket letartóztattak és csak Romanelli alezredes közbelépésére bocsátották szabadon. A terroristák ezért to-

vább üldözték s így kénytelen volt Budapestről elmenekülni. A kommün után két ízben is vállalt képviselőjelöltséget, de kisebbségben maradt.

Vass József dr., népjóléti és munkaügyi miniszter. 1877 ápr. 25-én született Sárvárott, Vas megyében, erős katolikus meggyőződésű iparos családból. Alszóbb középiskoláit a Szent Benedek-rend győri főgimnáziumában végezte, ahonnan Székesfehérvárra került a kisszeminiáriumba s a cisztercita-rend ottani főgimnáziumában fejezte be középiskolai tanulmányait. Teljes mér-

tékben megnyerte püspökének, a szentéletű és tudós Steiner Fülöpnek szeretetét és pártfogását, aki őt 1898-ban filozófiai, teológiai és jogi tanulmányainak végzésére a római Collegium Germanico-Hungaricumba küldte. Hét évi római tartózkodás után 1905-ben, mint a filozófia és teológia doktora egészen kivételes tudással és képzettséggel állott egyházmegyéje szolgálatába. Adonyban lett káplán s itt ismerte meg gróf Zichy Nándort, a magyar katolikusság szentéletű és halhatatlan emlékü vezérét. Az ő környezetében tüzetesen megismerhette a magyar katolikus politikai irányelveit, célkitűzéseit. Másfélévi pastorációs működése után püspöke Adonyból Székesfehérvárra helyezte át. Rövid idő alatt vezére lett az ottani lelkes fiatal papgenerációnak s vezetésével tevékeny és lázas munka indult meg Székesfehérvárott. Mint hitoktató, majd mint az ottani Szent Imre Internátus igazgatója és teológiai tanára, szerkesztője és irányítója lett a helyi katolikus napilapoknak. Az ország legkülönbözőbb helyeiről kapott meghívásokat konferenciák, előadások s beszédek tartására. A régi nagy Magyarországának alig van egyetlen nagyobb városa, ahova el ne ment volna hirdetni a katolikus ujjaébredést. 1911-ben Glattfelder Gyula csanádi püspök a Főiskolai Szent Imre Internátus Egyesület megbízásából felajánlotta neki a Pesti Főiskolai Sz. Imre Kollégium igazgatóságát. A már működő budai

Szent Imre Kollégium mellett meg kellett szerveznie az új (pesti) Kollégiumot. Hihetetlen energiája és munkabírása eredménnyel járt és két év múlva megépült a katolikus egyetemi ifjuság új otthona. A közbejött világháború alatt csak nagy nehézségek között tudta fenntartani a reábizott nagy kollégiumot. Ekkor kapcsolódott be a katolikus politikai mozgalmakba is. Ez időben ugyancsak élénk irodalmi munkásságot fejtett ki. Állandó vezércikkírója a Népujság című katolikus néplapnak és az Egyházi Közlönynek. Első nagyobb léleketű munkája: „Magyarok vigasztalása.“ Másik nagyszerű munkája volt Szent Ágoston confessióinak magyar fordítása. Ez a két kötetes munkája nagy eseménye volt a magyar irodalmi világnak. Önálló munkái közül még nagy sikert ért el a „Háborus levelek“ című gyűjteményében megjelent írásaival, valamint a keresztény demokráciáról írott alapos tanulmányaival. Publicisztikai cikkei többnyire az Alkotmányban, később pedig a Nemzeti Újságban és az Új Nemzedékben jelentek meg. A háborús összeomlást követő Károlyi-féle forradalomkor az első hetek zürzavarai után világosan látta, hogy a rohamosan balfelé eltolódó irányzattal, a túltengő demokráciával és a jelentkező kommunizmussal a polgári elemek erejét kell szembeállítani. Minden erejét és tehetségét e célra igyekezett koncentrálni. A kommunizmus azonban rajtaütésszerűen kitört s már az első napokban a vezetése alatt álló kollégiumra is rátette a kezét; a hatalmas intézetet kisajátította, magát pedig előjáró társaival együtt megfosztotta állásától. Ekkor Zalamegyébe utazott, amelynek egyik apró községében, Gógánfán tartózkodott a kommunizmus alatt. A kommunizmus bukása után visszatért Budapestre s újból átvette a pesti Szent Imre Kollégium vezetését, emellett azonban hatalmas agitációs és szervező tehetségével vezető szerepet vitt a nagy erővel megindított politikai mozgalmakban is. 1920-ban a budapesti tudományegyetem hittudományi karán a hitelemzés és ékesszólástan nyilvános rendes tanára lett. Ugyancsak az 1920. évi nemzetgyűlési választások során a

sárvári kerület egyhangulag képviselőjévé választotta. A Budapesten még ez évben megejtett törvényhatósági választások során tagja lett a budapesti törvényhatósági bizottságnak is. Működése ezidőtől kezdve főleg a nemzetgyűlésre koncentrálódott. Mint a parlament egyik legképzettebb tagja s mint kiváló szónok hamarosan magára vonta a nemzetgyűlés figyelmét, úgy, hogy felszólalásait mindenkor általános érdeklődés kísérte. Horthy Miklós kormányzó 1920 aug. 15-én kinevezte az első Teleki-kormányba közéleti miniszternek. Működése alatt óriási nehézségek között, de nyugvópontra juttatta a közéleti miniszterterületét. Mikor a második Teleki-kormány megalakult, 1920 decemberében az új kabinet vallás- és közoktatásügyi minisztere lett, ideiglenesen azonban tovább vitte a közéleti miniszteri tárca ügyeit is egészen 1921 ápr. 14-ig, mikor is a közéleti miniszterterületét Mayer János személyében új minisztert kapott. Másfélévi kultuszminisztersége alatt elhelyezte a menekült egyetemeket: a pozsonyit Pécssett, a kolozsvárit pedig Szegeden. Törvénybe iktatta a kötelező iskolalátogatást; a közoktatás minden ágára kiterjedő nagy kulturprogramját azonban nem tudta végrehajtani, mert 1922 jun. 16-án a vallás- és közoktatásügyi tárcát a népjóléti és munkaügyi miniszterterületével cserélte fel. Még mint kultuszminisztert a Pápa Őszentsége egyházi téren szerzett érdemeinek elismerésül pápai protonotáriussá nevezte ki. Kultuszminisztersége idején, 1921 március havában nagybőjti szentgyakorlatokat tartott a szombathelyi katolikus közönség részére, mikor március 26-án IV. Károly király váratlanul megjelent Szombathelyen. A király visszatérésének hírére gróf Teleki Pál, az akkori miniszterelnök Szombathelyre sietett s Vass Józseffel együtt rávette a királyt arra, hogy az ország érdekeire való tekintettel elhagyja az országot. IV. Károly visszatérési kísérlete ugyanazon év őszén megismétlődött, de már komolyabb formában. Október 21-én lépett a király magyar földre s a hozzája csatlakozó magyar csapatokkal megindult Budapest felé, hogy a trónt elfoglalja.

Gróf Bethlen István miniszterelnök ez okból Vass Józsefet a kormányzó levelével IV. Károly királyhoz küldötte. Időközben a király és csapatai Tatáig nyomultak előre; itt találkozott Vass József a király csapataival, IV. Károly elé azonban nem juthatott, minthogy gróf Andrassy Gyula és Rakovszky István ebben megakadályozták. 1922-ben, mikor a népjóléti és munkaügyi tárca vezetését átvette, a minisztérium jóformán gyűjteménye volt az ország legsúlyosabb, csaknem megoldhatatlannak látszó problémáinak. Ötéves szakadatlan, energikus és következetes munkával sikerült az égető, súlyos problémákat megoldani, úgy, hogy nemcsak a békebeli állapotokat érte el, hanem bizonyos téren jobb és kedvezőbb helyzetet is teremtetett. Különös gondot fordított a tuberkulózis elleni akció megszervezésére. Egymásután létesültek az ország különböző részein a tüdőbeteg gondozó intézetek és szanatóriumok. E téren évtizedek mulasztásait hozta helyre. Az ország minden vidékén új kórházak épültek, modern felszereléssel és minden szükséges műszerrel. Régi hiányt pótolta az Országos Egészségügyi Intézet felállításával és megszervezésével (1925:XXXI. t.-c.), ami által az egészségügyi problémáknak tudományos kutatását tette lehetővé. A társadalom felvilágosítása, különösen az ugynevezett fertőző népbetegségek leküzdése terén igen fontos szerepet tölt be az Egészségügyi Reformiroda és annak propaganda központja. Ugyancsak nagy szeretettel karolta fel a gyermekvédelmi mozgalmat is. A gyermekvédelmet teljesen újjászervezte s az elhagyott gyermekek védelmének határát a 18. életévig kiterjesztette. Jelenleg körülbelül tízezer gyermeket gondoznak a minisztérium fennhatósága, illetőleg felügyelete alatt álló 70 intézetben. Az anya- és csecsemővédelem előmozdítására több mint 100 anya- és csecsemővédő intézetet állítottatott fel s ezzel a csecsemőhalandóságot lecsökkentette. A hadiárvák ellátásának kérdését is rendezte. A gyermekvédelem ügyét nagy mértékben szolgálja és előmozdítja a szünidei gyermeknyaralztatás is, melyre különösen figyelmet fordított. Igen je-

lentékeny mértékben segítette a hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák ügyén, akiknek járadékát legutóbb rendezte úgy, hogy e célra az állam az eddigi kiadások ötszörösét fordítja. Minisztersége alatt megszüntette a vagonlakás szomorú intézményét s több ezer állami lakás felépítésén kívül a magánosoknak juttatott lakásépítési kölcsönökkel csaknem ugyanannyi lakás építését tette lehetővé. A munkásvédelem kérdése állandóan foglalkoztatja. E téren nagy haladást jelentenek az 1925. évi XXXIV. t.-c. meghatalmazása alapján kibocsátott rendeletei, amelyek a bányákban és az ezekkel kapcsolatos ipari üzemekben foglalkozó munkásoknak, altiszteknek, valamint azok családtagjainak, özvegyeknek, árváknak aggkori s rokkantsági nyugdíját, illetőleg ellátását rendezik és biztosítják. Hasonló célt szolgált a m. kir. posta, táviradó, távbeszélő, valamint a m. kir. postatakarékpénztár betegségi biztosító intézeteinek létesítése. A magyar szociális alkotások terén új korszakot jelentenek az általa megalkotott társadalombiztosítási törvények, ugymint a betegségi és baleseti kötelező biztosításról szóló 1927. évi XXI. t.-c., valamint az öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló kötelező biztosítást tárgyaló 1928. évi XL. t.-c. Méltó módon sorakozik ezekhez a nagyjelentőségű alkotásokhoz a fiatalok alkoholfogyasztásának korlátozásáról szóló törvényjavaslat. Vass József az elmúlt évek alatt kiváló szerepet játszott a belpolitikai irányításban is. Erre különösen akkor nyílt alkalom, midőn több ízben huzamosabb időn keresztül gróf Bethlen István miniszterelnököt helyettesítette. Az 1927. évi általános választás során több kerületben vállalt jelöltséget. Szombat hely mandátumát tartotta meg. A felsőházról szóló 1926. évi törvény értelmében tagja lett a felsőháznak is, mint a kalocsai főkapitán nagyprépostja, mely méltóságra XI. Pius pápa még 1924. februárjában kinevezte. Mint a Bethlen-kabinet legrégebbi idő óta szolgáló miniszterét, miniszterségének öt éves évfordulóján Horthy Miklós kormányzó az I. osztályú magyar érdemkereszttel tüntette ki.

Vay László dr. báró, a felsőház tagja. 1890-ben született Tiszalökön, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében. A középiskolát Budapesten végezte el, utána Halleban, majd Berlinben a gazdasági akadémiát hallgatta s hosszabb ideig folytatott gazdasági tanulmányokat Németországban, valamint Európa egyéb államaiban. Hazatérve, leszolgált önkéntesi évét és átvette nagy-kiterjedésű erdélyi családi birtokának kezelését. A világháború kitörésekor bevonult ezredéhez s mint tartalékos huszártiszt végigküzdötte a háborút. Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásáért számos kitüntetésben részesült. Az összeomláskor visszavonult birtokára gazdálkodni, 1926-ban azonban, amikor a románok a földbirtok-reform során birtokát elvették, repatriált s azóta biharmegyei birtokán gazdálkodik. Báró Prónay Dezső lemondása után került be a felsőházba, mint a főrendi családok által megválasztott felsőházi póttag.

Vay Tibor gróf, a felsőház tagja. 1856-ban született a szabolcsmegyei Nyírtas községben. Atyja Vay Ádám gróf zászlósúr volt. Középkiskolái elvégzése után, Halleban mezőgazdasági tanulmányokat folytatott, majd hazatért s birtokán gazdálkodott. 1910-ben a Khuen-Héderváry-kormány Somogy vármegye főispánjává nevezte ki s ez állását 1913-ig töltötte be, mikor is leköszönt tisztségéről és visszavonult birtokára gazdálkodni. A régi főrendi háznak nem volt tagja, az új felsőházba a főrendek választották meg.

Vázsonyi Vilmos dr. volt igazságügy-miniszter. 1868. márc. 22-én született Sümegem. Középkiskoláit Budapesten végezte s a budapesti egyetemen hallgatott jogot, majd ügyvéd lett. Mint az ifjúság vezérszónoka elsősorban a véderőmozgalmakban tűnt fel. Általában tevékenyen részt vett a budapesti népmozgalmakban. 1891-ben az összes budapesti társaskörök megbízásából

a képviselőházhoz intézett emlékiratot ő szerkesztette s ő indította meg az

izraelita vallás recepciójára irányuló mozgalmat hírlapi és társadalmi agitációval. 1894-ben megalapította a demokrata-kört és ugyanez évben bekerült Budapest törvényhatóságába. 1900-ban alapította az Uj Század című hetilapot és megszervezte az országos demokrata frakciót. Számos politikai és jogi szakcikket írt. Önálló műveiben főként alkotmányjogi kérdésekkel foglalkozott. 1901-ben a főváros VI. kerületében választották meg képviselőnek demokrata programmal. Az 1904-ben kitört vasúti sztrájk alkalmával Vörös Lászlóval együtt vezette a kormány és a sztrákolók közötti tárgyalásokat, majd ő látta el a vasutasok tizenhárom bizottságának védelmét. 1904-ben hirdette először az általános választói jogot, mint a jövő programját. 1905-, 1906- és 1910-ben is a Terézváros küldte a képviselőházba. A főváros közgyűlésének 1918-ig szakadatlanul vezérlő tagja volt. A fővárosnál kezdeményezte a részvénytársaságok kezében levő üzemek városi kezelésbe vételét, kislakások építését és a modern várospolitikát egyeb intézményeit s ezért 1917-ben a főváros díszpolgárává választották. Mint ügyvédnek a legnagyobb büntetőperekben, de különösen politikai perekben híres védelmei voltak, így nevezetesen a Polónyi-Lengyel sajtóperben és a Désy Zoltán—Lukács László perben keltett védelmével országos feltűnést. A háború kitörése után eleinte alig vett részt a parlamenti vitában, minthogy az ultimátum politikáját nem helyeselte. Mikor aztán Rakovszky István megindította a mozgalmat a harcok választójogáért, e mozgalom élére állott és 1917-ben elnöke volt annak a bizottságnak, amely az óriási méretű budapesti választójogi gyűlést rendezte. Minthogy a király a választójog kérdésében a széleskörű reform mellett nyilatkozott, Tisza István kormánya lemondott és Esterházy Móric gróf alakított kormányt. Eben a kabinetben ő az igazságügyminiszteri tárcát vállalta. Első feladatának tekintette a bírák anyagi helyzetének megjavítását. Amidőn Esterházy Móric két hónapig tartó miniszterelnöksége után betegség okából távozni kényszerült, Wekerle Sán-

dor kormányában mint választójogi miniszter, majd később ismét mint igazságügyminiszter vállalt tárcát. Mint választójogi miniszter ő készítette el a választójogi reform javaslatát, mint igazságügyminiszter kemény kézzel igyekezett a bolsevizmusnak már jelentős mozgolódásait elfojtani. Ekkor tartotta ismeretes beszédét a bolsevizmus ellen, amely miatt sok támadásban volt része, mert ekkor még a bolsevizmus emlegetését képzelgésnek tartották. Mint igazságügyminiszter a breszt-litovszki béke ellen nyilatkozott, mert végzetesnek tartotta a bolsevistákkal való békekötést. Minthogy Wekerle Sándor a választójogi reformjavaslat alapelveiből nem akart engedni, Vázsonyi pedig ebben a kérdésben meg akart egyezni Tisza Istvánnal, ő felvetette a kabinetkérdést. Hogy aztán lemondásához Apponyi Albert gróf, Tóth János és Földes Béla is csatlakoztak, az egész Wekerle-kormány lemondott, de újra Wekerle kapott megbízatást a kormányalakításra. Vázsonyi távozása alkalmával a király valóságos belső titkos tanácsosi címmel tüntette ki, úgy hogy ekkor ő volt nemesak Magyarországon, de az egész monarchiában az egyetlen zsidóvallású politikus, aki miniszteri állást töltött be és a valóságos belső titkos tanácsosi címet nyerte el. Mint képviselő küzdött tovább választójogi javaslatáért, de eredménytelenül. Az októberi forradalmat megelőzően Apponyi Albert gróffal és Andrássy Gyula gróffal együtt új pártot alakított, melynek főcélja lett volna, hogy ellensúlyozza gróf Károlyi Mihály felforgató törekvéseit. Midőn Wekerle Sándor lemondott, Vázsonyi a baloldali pártok koncentrációját hirdette és Hadik János kabinetalakítását támogatta. Az ennek érdekében tartott gödöllői audienciák egyik főszereplője volt s tevékeny részt vett a József főhercegnél tartott kibontakozási tanácskozásokban is. A forradalom kitörése után, a Tisza István meggyilkoltatását követő napon elhagyta az országot. A bolsevizmus bukásáig külföldön, részint Münchenben, részint Svájcban tartózkodott. A bolsevizmus bukása után visszatért Magyarországra és a gróf Bethlen István el-

nöklete alatt tartott kibontakozási tanácskozásokban ő is részt vett. Újjászervezte pártját, amely a Nemzeti Demokrata Polgári Párt nevet vette fel és az általános választásoknál pártjának hat mandátumot szerzett. Vázsonyi a budapesti terézvárosi kerület választotta meg ismét képviselőjének. A királykérdésben exponált legitimista álláspontot foglalt el. A második nemzetgyűlésbe a demokratapárt programjával mint a budapesti északi kerület listavezetője került be. Mikor 1925-ben kipattant a frankhamisítás ügye és a nemzetgyűlés egy bizottságot küldött ki az ügy kivizsgálására, a bizottságban Vázsonyi fáradtságot nem ismerve munkálkodott és a kisebbségi véleményt is ő készítette el. De ő volt a kormány ellen intézett támadások irányítója is a háttérből és ekkor történt meg az az általános felháborodást keltő eset, hogy két fiatalember nyílt utcán inzultálta. A folytonos munka közben beteg lett és 1926 április elején gyógykezelésre Badenbe utazott. Itt halt meg 1926 máj. 29-én. Összegyűjtött művei két kötetben halála után, 1927-ben jelentek meg.

Vécsey László báró, volt főrendiházi tag. 1866 jan. 10-én született Pozsonyban a hajnácskeői Vécsey bárók szatmári ágából; fia néhai József báró titkos tanácsosnak és Desseffy Blanka grófnőnek. A katonai pályára lépett és a lovasságnál szolgált. Mint a 9. huszárezred századosa vonult nyugalomba. Cs. és kir. kamarás. A főrendiháznak 1901 óta örökös jogon tagja volt. Az 1906. évi általános választások alkalmával az aranyosmedgyesi kerület alkotmánypárti programmal képviselővé választotta. E ciklus végeztével ismét a főrendiházban foglalta el helyét. Meghalt 1924 jul. 14-én.

Vécsey Miklós báró dr., a felsőház tagja. 1869 szept. 10-én született Pozsonyban. Középiskolai tanulmányait Pozsonyban és a Teresianumban, Bécsben végezte. Jogot Bécsben és Budapesten hallgatott s ugyanitt nyert jogi doktori diplomát. Nyíracskádi uradalmán gazdálkodik s főként mezőgazdasági és közigazdasági kérdésekkel foglalkozik, amelyeknek egyik legkitünőbb szak-

férfia hazánkban. 1905-től tagja volt a főrendiháznak, annak megszűnéséig. Szabolcs megye életében mindig vezető szerepe volt, különösen erőteljesen vett részt a vármegye mezőgazdasági életének irányításában s a fővárosi társaséletben is előkelő helyet tölt be.

Vedlik Béla, volt nemzetgyűlési képviselő. 1873-ban született Tarnán. Tanulmányai elvégzése után jegyzői pályára lépett. Előbb Pély, majd Tiszanána község jegyzőjévé választották meg. Az első nemzetgyűlésen a tiszafüredi kerületet képviselte.

Végh Károly (győri), a felsőház tagja. 1859-ben született Bécsben. A középiskola után a kereskedelmi akadémiát végezte el. Anyanyelvén kívül német, francia és angol nyelven beszél tökéletesen. Jelentős szerepet visz a gazdasági életben. 1900-tól 1908-ig tagja volt a főváros törvényhatósági bizottságának. A Magyar Nemzeti Bank főtanácsosa, a budapesti Áru- és Értéktőzsde elnöke. A Ferenc József-rend hadiékítményes középkeresztjének birtokosa. Udvari tanácsos, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság ügyvezető igazgatója. Elsőízben tagja a törvényhozásnak. A Budapesti Áru- és Értéktőzsde tanácsa küldötte be a felsőházba.

Végh Mihály dr., nyug. h. államtitkár. 1864 febr. 26-án született Szilágysomlyón. Államtudományi doktorátust szerzett Budapesten, majd 1888-ban pénzügyi szolgálatba lépett s később a pénzügyminiszteriumba osztották be szolgálatára, ahol fokozatosan előre haladva, 1910-ben miniszteri tanácsos, 1919-ben pedig h. államtitkár lett. A pénzügyminiszterium-

ban a földadónyilvántartási, majd a fogyasztási- és italmérési osztályokban működött. 1900-ban került a számvevőszégi igazgatói osztályba, ahol igen nagy és eredményes munkásságot fejtett ki. Érdemei elismerésül megkapta a Ferenc József-rend és Lipót-rend lovagkeresztjét s 1926-

ban, nyugalombavonulása alkalmából, a II. oszt. magyar érdemkeresztet.

Veress Ferenc, volt nemzetgyűlési képviselő. A nemzetgyűlésnek Apponyi után legidősebb tagja volt. 1854-ben született Balsán. Itt járt elemi iskolába, majd Sárospatakon a gimnázium egy osztályát végezte el. Harminc évig tagja volt Szabolcsmegye törvényhatósági bizottságának. A második nemzetgyűlési választásokon Gáván kapott mandátumot egységességi programmal. Meghalt 1925 okt. 21-én.

Vermes Zoltán, volt országgyűlési képviselő. 1868 febr. 4-én született Pozsonyban. Középiskolai tanulmányait, valamint a jogot szülővárosában végezte. Tanulmányainak befejezése után közgazgatói pályára lépett, ahol tizennégy évig működött. Az 1905-i általános választások alkalmával a nagyszombati kerület szabadelvűpárti programmal képviselővé választotta. 1910-ben a nemzeti munkapárt programja alapján ugyane kerület választotta meg. A képviselőház egyik jegyzője volt.

Vertán Endre, volt országgyűlési képviselő. 1864-ben született Tordán. Középiskoláit szülőhelyén, a jogot Kolozsvárott végezte. Tanulmányainak befejezése után szülővárosában ügyvédkedett és tevékeny részt vett a közéletben. Éveken át a tordai függetlenségi párt elnöke volt. Több közérdekű egyesületet alapított. Az 1901-i általános választások alkalmával nyert elsőízben mandátumot Tordán függetlenségi és 48-as programmal. A Házban többször felszólalt, kivált erdélyi ügyekben. 1905-ben és 1906-ban kerülete újra képviselővé választotta. Az 1910-i általános választások alkalmával a Justh Gyula vezetése alatt álló függetlenségi párt programjával régi kerülete egyhangulag választotta meg.

Vertán Etele, volt országgyűlési képviselő. 1848 márc. 4-én született a biharmegyei Szombatság községben. Érettégi vizsgát tett Aradon, majd a jogot végezte Budapesten. 1874-től battonyai birtokán gazdálkodott. A csanádmegyei függetlenségi és 48-as párt elnöke volt. A battonyai kerület az 1910-i általános választások alkalmával Justh-párti programmal képviselővé választotta meg.

Vértes Vilmos István, országgyűlési képviselő. 1884 szept. 5-én született Tiszaszajolon. Középiskolai tanulmányait Mezőtúron végezte. Gépészmérnöki ok-

levelét a budapesti kir. József Műegyetemen szerezte. Egyetemi éve alatt az egyetemi ifjúság egyik vezére volt. A debreceni diák-kongresszuson az Országos diákszövetség vezérképviselőjévé választották meg. A gé-

pészmérnöki oklevél elnyerése után egy ideig Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter titkára volt, majd kir. iparfelügyelő Pest vármegyében 1908-ig, mikor szolgálattételre a kereskedelmi miniszteriumba rendelték be. Itt teljesített szolgálatot a háboru kitöréséig, közben Svájcban az ipari munkásvédelem és jóléti intézmények körébe vágó szociálpolitikai tanulmányokat végzett. Mikor a világháboru kitört, önként jelentkezett harctéri szolgálattételre. Két évi frontszolgálat után felettes hatósága a kereskedelmi miniszterium képviselőjébe a bécsi cs. és kir. hadügyminiszteriumba rendelte. Ekkor szerzett érdemei elismerésül miniszteri műszaki tanácsossá léptették elő. Az 1918. októberi forradalom Bécsben érte. 1918 decemberében a kereskedelmi miniszterium elnöki osztályába rendelték vissza, ahonnan azonban a proletárdiktatura őt hamarosan eltávolította. A bolsevizmus bukása után újból elfoglalta állását, előbb mint államtitkári titkár, majd mint az autómobil forgalmi osztály vezetője. Kitűnő szakértője a motor-iparnak. Belöldi és német szaklapokban több közleménye jelent meg a robbanó motorok és autómobilok szerkezeti újításairól. Szenvedélyes külföldi utazó és sportember. Autón beutazta Európa és a Balkán több országát. Részt vett az első magyar autóversenyen, 1912-ben pedig a budapest—konstantinápolyi autóversenyen az elsők közt kelt át gépkocsiján a Balkánhegység addig autón soha nem járt hegyi útjain és a Sipka szoroson. A politikai pályára 1920-ban lépett, amikor a mezőtúri kerület választotta meg nemzetgyűlési képviselőnek kisgazdapárti programmal.

1922-ben újból fellépett Mezőtúron, azonban kisebbségben maradt. Az 1926. évi országgyűlési képviselőválasztások alkalmával a mezőtúri kerület megint mandátumhoz juttatta az egységes párt programjával.

Vészi József, a felsőház tagja, nyug. min. tanácsos, a Pester Lloyd főszerkesztője. 1858 nov. 6-án született Aradon. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte el. Még alig volt tizenkilenc éves, mikor már hírlapíró lett s német és magyar lapokba dolgozott. A nagyképzettségű, kitűnő tollu fiatal újságíró korán feltűnt komoly cikkeivel és bírálataival s már 1894-ben szerkesztője lett a Pesti Naplónak, két évvel később pedig megalapította a Budapesti Napló című napilapot, amelynek főszerkesztője volt. Ekkor már a politikai élet egyik számottevő tényezőjeként nagy befolyásra tett szert s kritikái igen gyakran vontak maguk után súlyos konzekvenciákat a politika változásai közepette. 1899-ben országgyűlési képviselőnek választották meg, majd 1904-ben és 1905-ben újra tagja volt a Háznak. A Budapesti Újságírók Egyesületének hosszú időn át volt elnöke. 1905-ben a sajtóiroda főnökének és miniszteri tanácsosnak nevezték ki, de 1906 áprilisában, amikor a koalíciós kormány megalakult, állásától visszalépett, Berlinbe költözött, ahol a Jungungarn című folyóiratot szerkesztette s több magyar lap levelezőjeként működött. 1911-ben tért vissza Budapestre, amikor is a Budapesti Presse szerkesztője lett. 1913-ban meghívták a Pester Lloyd főszerkesztőjének, amely lapnak korábban is munkatársa volt már. Számos politikai és társadalmi cikket irt, nagy részt névtelenül, mint ahogy sohasem törekedett a hangos, feltűnő sikerek után. A Pester Lloyd az ő szerkesztésében hatalmas arányokban fejlődött s rövidesen egész Középeurópában igen számottevő organum lett. Több mint fél századot töltött el eddig a hírlapírás terén s munkásságával mindig a legnagyobb tiszteletet és becsülést vívta ki a maga számára. De nem csak mint hírlapíró tekinthet vissza nagy eredményekre. Kormány megbízottként többször vett részt külföldi tárgyalásokon,

az utóbbi időben a Népszövetség üléssein, ahol legutóbb is éles harcot vívott a kisantant államok képviselőivel. Vészi József a legsúlyosabb bizonyítékok egész légióját felsorakoztatva mutatott rá a művelt világ előtt arra, hogy az utódállamok területén milyen üldözéseknek van kitéve a magyar sajtó és hogy a magyar sajtótermékek előtt áthatolhatatlan kínai falként merevedik a trianoni határ, amelyet az utódállamok kormányai a legszigorubb rendeletekkel zártak el minden betű előtt, amelyet a csonkaországban nyomtatnak. De nagy szolgálatokat tesz az országnak Vészi József azzal is, hogy lapjában a legelfogulatlanabban tárja fel a külföld előtt Magyarország mai helyzetét s ezzel nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az ellenünk állandóan folytatott rágalmozó sajtóhadjáratokkal szemben is megismerhessék az igazi helyzetet. Ifju korában a szépirodalom terén is jó nevet szerzett. Önállóan megjelent művei: A bánat dalaiból (1879); Traviata (dalok, 1881); Mese a boldog munkásról (1900); Hiénák Jókai sirján (1904). Lefordította németre Kátóna Bánk bánját s Berlinben az ő fordításában mutatták be a darabot. Kormányzói kinevezés folytán tagja a felsőháznak.

Viczián István dr., országgyűlési képviselő, ny. államtitkár. 1874-ben született Tápiószelén, Pestmegyében. Atyja is földbirtokos volt. Miután jogi tanulmányait a budapesti egyetemen befejezte és doktorátust nyert, nagyobb tanulmányutat tett s megfordult Németországban, Franciaországban, Spanyolországban, Dániában, Svédországban és a Balkánon. 1896-ban

állami szolgálatba lépett, a háboru esztendejében miniszteri osztálytanácsos, három évre miniszteri tanácsos, 1921-ben pedig h. államtitkár lett. Több szakmunkát irt. Ezeknek címei: A községi szervezet főbb kérdései (1909), A falu háztartása és közjóléti intézményei (1914), A drágaság igazi oka és a kibontakozás (1921). Számos ke-

resztény társadalmi egyesület tisztségét viselője és tagja. Alapítója a tápiószelעי Hangyaszövetkezetnek és számos vidéki szeszifözde szövetkezetnek. A belügyminiszteriumban 1920 telén a moziengedélyek revízióját intézte, ami miatt liberális oldalról sok támadásban volt része. Az 1922-es választásokkor a nagykátai választókerület küldötte be a nemzetgyűlésbe egységespárti programmal. A mozirendelet miatt a parlamentben is gyakran támadta a baloldal, különösen pedig a szociáldemokratapárt, amelynek tagjaival éppen ezért több ízben volt éles szóváltása. A második nemzetgyűlésben, az utolsó költségvetés belügyi tárcájának tárgyalásakor, élelhangu beszédben támadta a szociáldemokraták szervezési módszerét, valamint a szabdkömvességet. Az új országgyűlésbe ugyancsak a nagykátai kerület küldötte be.

Vida Jenő, a felsőház tagja. 1872-ben született Budapesten. A budapesti kereskedelmi akadémia elvégzése után 1889-ben, az akkor Grünwald és Társa,

később Leipziger Vilmos cég alatt működő szeszipari vállalat kötelékébe lépett. Rövid néhány hónapi működés után cége a Keletre küldte azzal a feladattal, hogy ott a magyar szesztermelésnek piacot teremtsen. Első

keleti útja sikere következtében ezután gyakrabban kereste fel cége megbízásából a Kelet főbb kereskedelmi empóriumait, főként Szófiát, Szalonikit, Konstantinápolyt, Szmírnát. Az 1896. évi országos millenárius kiállításán részt vett a magyar szeszgyárak kiállításának rendezésében. 1897-ben meghívást kapott a Magyar Általános Köszénbánya Rézszénytársulathoz, amely vállalat akkoriban vette üzembe és kezdte megteremteni a tatai szénbányászatot s rövid idő múlva cégjegyzővé, majd igazgatóvá nevezték ki, 1914-ben pedig a vállalat vezérigazgatója lett. Ez idő óta ő vezeti a hatalmas méretekben kibontakozó vállalatot, valamint a belékapcsolódott szá-

mos más iparvállalatot. Vezérigazgatói működésének idejébe esik több új iparág bevezetése, így elsőként honosította meg a karbidgyártást Magyarországon és legnagyobbbrészt az ő kezdeményezésének köszönhető az ipari robbanóanyagok, porcellán, kőedény és számos más iparcikk belföldön való előállításának felvétele is. Az e cikkek gyártására alakult különböző vállalatok vezetésében tevékeny részt vesz. A felsőgallai cementgyár építése még vezérigazgatói működése előtt indult meg, de az építkezés befejezése a háboru kitörése miatt leküzdhetetlennek látszó akadályokba ütközött. Nagy energiával és szívóssággal győzte le az akadályokat és elérte azt, hogy a cement-gyár a háboru folyamán felvehette teljes üzemét. Ezzel nagy szolgálatot tett a hadvezetőségnek. A háboru során megszervezett Országos Központi Árvizsgáló Bizottság elnöki tanácsában, nemkülönbön a szén elosztásával megbízott Országos Szénbizottság vezetőségében helyet foglalt és tevékenyen közreműködött. Vállalata az ő kezdeményezésére a bányamunkások élelmézésének megkönnyítése érdekében a háboru folyamán mezőgazdasági birtokokat vásárolt és bérelt és ezeken magasszintű gazdasági üzemeket rendezett be. E gazdaságok különösen a ló-, sertés- és belga házinyulterenyésztés, méhészet és haltenyésztés terén mutatnak fel szép eredményeket. 1918-ban vállalatát bekapcsolta az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Köszénbánya Rt.-ba és az Urikányival érdekeltségi viszonyban levő egyéb vállalatokba. Ugyanakkor a Magyar-Általános Hitelbank igazgatóságának tagjává választották meg. 1922-ben megkapta a gazdasági főtanácsosi címet. Egyik főirányítója a Pesti izr. egyház belső életének. A zsidó fiúárva-házat, mely a forradalmak alatt teljesen leromlott, újra helyre hozta. Az ő indítványára került be a zsidó leánygimnázium is az árvaház helyiségeibe. 1927 jan. 22-én a kormányzó a felsőház tagjává nevezte ki.

Vigyázó Ferenc gróf dr. (bojári), volt főrendiházi tag. 1874 ápr. 5-én született Bécsben. Fia néhai Sándor

grófnak, aki nevét bőkezű, tudományos és emberbaráti alapítványaival tette emlékezetessé. Tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, ahol sub auspiciis regis avatták az államtudományok doktorává. Főként közjogi irodalommal foglalkozott és több értekezést s tanulmányt írt. Művei közül kiemelendők: A pragmatikai sanctió (1914); Az európai közjog alkotmányos garanciája (1895); Az osztrák-magyar viszony nemzetközi természete (1897). a Fejérváry-kormány elleni nemzeti akcióban a pestmegyei ellenzék egyik vezére volt s mint ilyen Pest vármegye helyettes alispánjává is választották. Az 1905-i általános választások alkalmával az apatini kerület választotta képviselővé pártonkívüli programmal, azonban nem sokkal később belépett az alkotmánypártba. 1906-ban nem vállalt mandátumot s ettől kezdve a főrendiházban foglalta el újra helyét. A főrendiháznak több ízben volt jegyzője. Meghalt az egyik Bécs melletti szanatóriumban, 1928 július 30-án. Végrendeletében összes ingó és ingatlan vagyonát a Magyar Tudományos Akadémiára hagyta. A végrendeletben kifejezett kívánsága az volt, hogy „gróf Vigyázó Ferencné született Podmaniczky Zsuzsanna-örökálapítvány” címen kezeltesék a hagyaték. Rendelkezése szerint a rákoskereszturi kastély, ahol évtizedeken át lakott és az ahoz tartozó melléképületek édesanyjának és nagyatyjának, Podmaniczky Jánosnak emlékére tartandók fenn.

Villáni Frigyes báró, rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. 1882-ben született Bécsben. Egyetemi tanulmányait Bécsben, Genfben és Budapesten végezte, itt is avatták jogtudorrá. Tanulmányai befejezte után a fiumei kormányzósághoz nevezték ki. A világháboru alatt a főhadiszálláson volt beosztva, mint polgári biztos és a magyar kormány kiküldöttje. A magyar külügyminiszterium felállításakor osztálytanácsosi rangban ide nevezték ki. 1920-ban a Sopronban működő entente-bizottságnál a magyar kormány képviselője volt. 1923-ban a prágai, 1925-ben pedig a bukaresti kö-

vetség vezetésével bízták meg. 1928-ban párisi követnek nevezték ki báró Korányi Frigyes utódaként.

Virág Ferenc, r. k. püspök, a felsőház tagja. 1869 aug. 22-én született Bonyhádon. Középiskolai tanulmányait Bonyhádon és Pécsen végezte, ugyancsak pécsenti végezte a teológiát is. 1892-ben szentelték pappá. Az egyházmegye legkülönbözőbb káplánállásai-ban működött nagy buzgalommal. Szekszárdon volt hittanár, majd 1897-ben Pécsre kerül mint karkáplán, 1901-ben pedig a szeminárium spirituálisja és a tanítóképző-intézet hitoktatója lesz. Nagy buzgalma, úgyszeretete, népszerűsége teszi, hogy ez utóbbi intézetet az országnak valósággal mintaintézetévé fejleszti. Közben részt vesz városa hitéleti és társadalmi mozgalmában. Igen jelentős irodalmi működése is. Költeményei a magyar vallásos lírának leg-szebb alkotásai. Egy évtizeden át plébános Pakson, közben esperessé és pápai kamarássá lép elő, majd 1922-ben Szekszárd plébánosa lesz és előbb koronói c. apáttá, majd kormányfőtanácsossá nevezik ki. Kiváló munkássága elismerését jelentette pécsi püspökké történt kinevezése.

Virter László dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1883-ban született Budán. Gimnáziumi és egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, itt nyerte el az ügyvédi oklevelet is. A világháború alatt katonai szolgálatot teljesített. Az első nemzetgyűlésbe Budapest III. választókerülete küldötte be keresztény-párti programmal.

Visnya Ernő, a felsőház tagja. 1879-ben született Pécsen. A középiskola után a felsőkereskedelmi iskolát végezte el. Anyanyelvén kívül német, angol és francia nyelven beszél tökéletesen s megfordult Angliában, Németországban, Olaszországban és Franciaországban. A világháború idején a szerb harctéren teljesített szolgálatot mint tartalékos főhadnagy. Tevé-

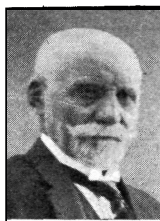

keny szerepet

visz városának közle-

tében. Erős tevékenységet fejtett ki a három évig tartó szerb megszállás idején a magyar érdekek védelmében. Számos gazdasági egyesületben visel tisztséget. Elsőizben tagja a törvényhozásnak, Pécs város törvényhatósága küldötte be a felsőházba.

Visy László dr. (*nagyatádi*), volt főispán. 1854 okt. 17-én született Nagyatádon. Középiskoláit elvégezve, Budapesten folytatott jogi tanulmányokat s

itt is avatták a jogtudományok doktorává. Később megszerezte az ügyvédi oklevelet. 1910-ben nevezték ki Pécs város főispánjává s ez állásban maradt 1917-ig, amikor a Tisza-kormány távozásával egyidejűleg ő is beadta lemondását. Vármegeje gazdasági és társadalmi életében évtizedek óta vezetőszerepet játszik és számos gazdasági, társadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal helyet. Kiváló munkássága elismeréséül 1917-ben a Lipórend lovagkeresztjével tüntette ki a király.

Vitéz Győző dr. (*nyitraivánkai*), országgyűlési képviselő. 1880-ban született Felsőmérán. A középiskoláit Miskolcon végezte, majd az eperjesi jogakadémián hallgatta a jogot. A jogi és államtudományi doktorátust a kolozsvári egyetemen nyerte el. Tanulmányai nak befejezése után átvette 2000 holdas családi birtokának kezelését és azóta ott gazdálkodik. Anyanyelvén ki-

vül német és francia nyelven beszél. Részben tanulmányutak, részben magánutazásai során Oroszország kivételével bejárta egész Európát. Vármegeje társadalmi és közéletében tevékeny részt vesz. Tagja a vármegeje törvényhatósági és közigazgatási bizottságának, a mezőgazdasági kamarának és számos társadalmi egyesületnek. Élénk publicisztikai tevékenységet is folytatott, a kassai ellenzéki lapokban számos politikai és közgazdasági vo-

natkozásu cikke jelent meg. 1917-ben az időközi választások során a szini kerület beküldötte a képviselőházba, amelynek jegyzője is volt. A felsőházi választások során Abauj-Torna vármegye törvényhatósága felsőházi póttaggá választotta meg. Amikor a szepsii kerület képviselőjét, Hedry Lőrincet, főispánná nevezték ki, e kerület egyhangu szavazással egypárti programmal őt választotta meg az időközi választáson.

Vizdos Géza dr., országgyűlési pótképviselő. 1881 jun. 16-án született az abaujmezei Szepsi községben. Budapesten tette le az ügyvédi vizsgát. A politikai mozgalmakban már 1904-ben részt vett, amennyiben vezette a megürült szepsii kerületben Sziklay Ede választását. Miután 1908-ban Budapesten ügyvédi irodát nyitott, a főváros politikai és társadalmi életében vitt számottevő szerepet. A II. kerületi ker. községi pártot szervezte a forradalmak után s annak elnöke lett. 1926 decemberben a ker. gazdaságipárt programjával a budai kerület pótképviselője lett.

Vojnits István báró, volt országgyűlési képviselő. 1856 aug. 18-án született Szabadkán. Jogi tanulmányait elvégezve, 1880-ban az államtudományok doktorává avatták, majd Bács megye szolgálatába lépett. 1886-tól 1892-ig képviselte a Házban a hód-sági kerületet, azután pedig Szabadka és Baja, 1895-ben Bácsbodrogmegye és Zombor város főispánjává nevezte ki a király. 1899-ben magyar bárói méltóságot és örökös főrendiházi tagságot kapott. 1901-ben, a főispáni méltóságról történt lemondásakor, a Szent István-rend kiskeresztjével tüntették ki. 1902-ben és 1905-ben az ujverbászi kerület mandátumát nyerte el. Ekkor a szabadelvűpárt elnöke volt. 1906-ban nem lépett fel, hanem újra elfoglalta helyét a főrendiházban. 1910-ben az ujverbászi kerület újra megválasztotta képviselőjének. A nemzeti munkapárt alelnöke volt s mint ilyen, nagy tevékenységet fejtett ki a párt érdekében. Meghalt 1916 jul. 7-én.

Vojnits Miklós báró dr. (*bajszai*), országgyűlési képviselő. 1895 okt. 25-én született Szabadkán. Középiskoláit Bu-

dapesten végezte s itt hallgatott jogot is, majd a doktorátus megszerzése után ügyvédi vizsgát tett. A fővárosban folytat ügyvédi gyakorlatot. A háboru alatt a 3. szegedi huszárezredhez vonult be s 48 hónapig teljesített frontszolgálatot. Vitéz magatartásáért

megkapta a nagy és kis ezüst s a bronz vitézségi érmet. A proletárdiktatura alatt Szegeden tartózkodott és a katonaságnál szolgált 1920 máj. 1-ig, amikor leszerelt. Az országgyűlésnek, mint a bácsalmási kerület képviselője lett tagja. Alföldi Béla lemondása után időközi választáson nyerte el kerülete mandátumát. Bácsvármegye bizottsági tagja virilis jogon.

Vojnits Sándor báró (*bajszai*), a felsőház tagja. 1865 aug. 17-én született Szabadkán. Középiskolai tanulmányait elvégzése után huszárönkéntes volt, majd Magyaróváron szerzett gazdasági diplomát. Országgyűlési képviselővé Szabadka első kerülete választotta meg 1896-ban először, 1901-ben másodszer, 1910-ben harmadszor. Vojnits báró a képviselőházban hamarosan feltűnt nagy tudásával, erős egyéniségével és azzal az elvhűséggel, amely példaszerű volt ugy a szabadelvűpártban, mint a nemzeti munkapártban. Tisza István grófnak egyik legbizalmasabb barátja volt, őt tartotta mindenki az ugynevezett Tiszagárda vezérének s a gárda tagjaitól igen szép emléket is kapott. Mint a lovagiaság egyik legkitünőbb ismerője, ő intézte Tisza István miniszterelnöksége alatt összes párbajjügeit, ő szerepelt vezetősegédként Tisza négy híres kardpárbajánál is, amelyeket Károlyi Mihály gróffal, Széchenyi Aladár gróffal, Pallavicini György örgróffal és Rakovszky Istvánnal szemben vívott. A háboru alatt Tisza István gróf felszólítására száz beteg részére hadikórházat alapított, gyűjtött pénzekből fenn is tartotta azt tizennyolc hónapon át. E kórház elnöke ő volt, elnöknője pedig gróf Tisza Istvánné. Kétszer tagja volt a delegációnak és a munka-

párt egyhangu lelkesedéssel választotta meg alelnökévé. 1912-ben báróságot kapott, 1917-ben valóságos belső titkos tanácsos lett. Rengeteg szép emléke közül igen becses az az arany cigarettatárca, amelyet Tisza István gróftól kapott és az a diszes album, amelyet a fiatalabb Tisza-párti képviselők nagy csoportja nyújtott át neki. Hosszabb ideig elnöke volt a Budapesti Úgető Verseny Egyletnek is. A forradalom kitörése előtt önkéntelenül is sulyos események tanuja volt. Két nappal Tisza István meggyilkolása előtt bizalmas értesítést kapott Vojnits, hogy keresse fel Batthyány Tiva-

dar grófot, aki akkor belügyminiszterré volt kinevezendő. Tisza utasítására ezt Vojnits meg is tette és Batthyány ekkor azt a kívánságát fejezte ki, hogy Tisza István gróf támogatásával keressenek megoldást. Ebben az ügyben további lépés nem történt, mert közben kitört a forradalom és Tisza Istvánt meggyilkolták. Miután jugoszláv megszállás alá került Bácska, jugoszláviai birtokait elvették s azóta bácsbodrogmegyei és veszprémmegyei birtokain — ahol virilista is — fiával, dr. Vojnits Miklós báró ügyvéd, országgyűlési képviselővel együtt gazdálkodik.